

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ ΛΕΜΕΣΟΥ - ΑΜΑΘΟΥΝΤΑΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ

Ενημέρωση όσον αφορά τα αποχετευτικά έργα, τα αποτελέσματα από την επιβολή των αποχετευτικών τελών 2017 σε τιμές 1/1/2013 και την νέα Δομή Τελών για την περίοδο 2018-2022

Έργα που Κατασκευάστηκαν μέχρι το 2016 και Έργα που Προγραμματίζονται για την περίοδο 2017-2022

Τα έργα που εκτελούνται από το Συμβούλιο αποτελούνται από αποχετευτικά έργα λυμάτων και αντιπλημμυρικά έργα. Η περιοχή αρμοδιότητας του ΣΑΛΑ περιλαμβάνει τις ακόλουθες γεωγραφικές περιοχές.

- 1) Α' Φάση, η οποία περιλαμβάνει την περιοχή της Λεμεσού νοτίως της οδού Γλάδστωνος και όλο το παραλιακό μέτωπο περιλαμβανομένης της τουριστικής περιοχής Λεμεσού.
- 2) Φάση Β1, η οποία περιλαμβάνει ολόκληρη την πυκνοκατοικημένη περιοχή Λεμεσού νοτίως της Λεωφόρου Σπύρου Κυπριανού και μερικώς, νοτίως της Λεωφόρου Μακαρίου του Γ' μέχρι τα όρια της Α' Φάσης.
- 3) Φάση Β2, η οποία περιλαμβάνει ολόκληρη την περιοχή βορείως της Λεωφόρου Μακαρίου του Γ' μέχρι τις βορειότερες περιοχές της Λεμεσού που αναπτύχθηκαν ή βρίσκονται σε ανάπτυξη τα τελευταία 25 χρόνια. Η Φάση Β2 κατασκευάζεται σε στάδια και επεκτάθηκε το 2010 για να περιλάβει τις κοινότητες Πύργου, Παρεκκλησιάς και Παλώδιας.

Οι εργασίες για κατασκευή της Α' Φάσης του έργου άρχισαν το 1992 και ολοκληρώθηκαν αρχές του 1995 έναντι συνολικής δαπάνης ύψους €75 εκ. περίπου. Η Φάση Β' εκτελείται σε δύο στάδια, τη Φάση Β1 που εκτελέστηκε μεταξύ της περιόδου 1999-2004 έναντι δαπάνης ύψους €44 εκ. και τη Φάση Β2 που άρχισε το 2006. Για διάφορους λόγους η υλοποίηση της Φάσης Β2 αναμένεται να ολοκληρωθεί περί το 2020 - 2021. Κατά την περίοδο 2006-2016 εκτελέστηκαν έργα συνολικού κόστους πέραν των €200 εκ. Μέχρι σήμερα συνδέθηκαν με το σύστημα πέραν του 75% περίπου των υποστατικών, όλα τα ξενοδοχεία της περιοχής και όλες οι βιομηχανικές περιοχές και εγκαταστάσεις, που βρίσκονται στα όρια του Συμβουλίου. Το σύνολο των επενδύσεων στο αποχετευτικό σύστημα μέχρι τις 31/12/2016 ανήλθε στα €333 εκ. Με βάση τον τελευταίο προγραμματισμό, το συνολικό κόστος των έργων, περιλαμβανομένης και της Α' Φάσης, αναμένεται να ανέλθει στα €455 εκ. περίπου.

Αντιπλημμυρικά Έργα

Λόγω των μεγάλων προβλημάτων που παρουσιάζονταν στον συντονισμό των πέντε δημαρχούμενων περιοχών της μείζονος Λεμεσού, στην αντιμετώπιση των πλημμυρών σε πολλές περιοχές, ανατέθηκε στο Συμβούλιο η εκτέλεση της βασικής υποδομής αντιπλημμυρικών έργων συνολικού κόστους πέραν των €100 εκ.

Τα έργα αποχέτευσης ομβρίων υδάτων που κατασκευάστηκαν ή προγραμματίζονται να εκτελεστούν κατά τη Φάση Β2 του έργου, περιλαμβάνουν την κατασκευή δικτύου ομβρίων υδάτων και αντιπλημμυρικών έργων στην πυκνοκατοικημένη κεντρική και δυτική περιοχή της Λεμεσού. Καθώς επίσης και τεσσάρων δεξαμενών κατακράτησης ομβρίων. Η πρώτη λίμνη κατακράτησης διαμορφώθηκε ήδη στην περιοχή της λίμνης Μακριά δυτικά του νέου λιμανιού Λεμεσού περί το 2006 - 2007 και η δεύτερη στην περιοχή Κ. Πολεμιδιών το 2013 (βλέπε Φωτογραφία πιο κάτω).

Φωτογραφία 1: Λίμνη Κατακράτησης Κ. Πολεμιδιών μετά από βροχή μικρής έντασης

Το ΣΑΛΑ ετοίμασε επίσης τα σχέδια και τη μελέτη για το έργο αποχέτευσης ομβρίων του παρακαμπτήριου δρόμου του Νέου Λιμανιού Λεμεσού, υπολογιζόμενου κόστους περίξ των €30 εκ., τη δαπάνη του οποίου ανέλαβε εξολοκλήρου η Κυβέρνηση. Το έργο κατασκευάστηκε από το ΤΔΕ και οι κατασκευαστικές εργασίες έχουν ήδη συμπληρωθεί, συμπεριλαμβανομένης και της λίμνης κατακράτησης.

Φωτογραφία 2: Κάθετος Δρόμος (Αντιπλημμυρικά έργα υπό κατασκευή)**Συμβόλαια που εκτελέστηκαν την τελευταία δεκαετία**

Μέσα στα πλαίσια επέκτασης της Φάσης Β2 του αποχετευτικού συστήματος της Μείζονος Λεμεσού, έχουν ολοκληρωθεί 17 μεγάλα συμβόλαια τα οποία και παραλήφθηκαν.

Με την ολοκλήρωση των έργων της Β2 Φάσης προστέθηκαν στο δίκτυο του αποχετευτικού συστήματος αγωγοί λυμάτων μήκους 433 χλμ περίπου, αυξάνοντας το συνολικό μήκος αγωγών λυμάτων στα 820 χλμ..

Το συνολικό κόστος των έργων που κατασκευάστηκαν μέχρι τις 31/12/2016, παρατίθεται πιο κάτω κατά κατηγορία. Όπως φαίνεται στον **Πίνακα** που ακολουθεί το συνολικό κόστος των έργων αποχέτευσης λυμάτων και των έργων αποχέτευσης ομβρίων υδάτων μέχρι το 2016, ανήλθε στα €327 εκ. περίπου, ενώ το συνολικό κόστος του έργου μέχρι το 2021 αναμένεται να ανέλθει στα €455 εκ. περίπου.

Πίνακας: Ανάλυση κόστους έργων που θα είναι ολοκληρωμένα μέχρι το 2022

	Κόστος 31/12/2016 €	Κόστος 31/12/2022 €	Ποσοστό επί συνολικού κόστους αποχ. έργων λυμάτων
Αποχετευτικό Δίκτυο Λυμάτων	169.972.379	171.691.897	46,79%
Κύριος Αγωγός, Αγωγός Υπερχείλισης και Υπόγεια Σήραγγα	35.713.598	57.144.039	15,57%
Αντλιοστάσια	15.087.988	26.954.290	7,35%
Σταθμός Επεξεργασίας Λυμάτων Μονής	2.063.454	52.063.454	14,19%
Νέος Σταθμός Επεξ. Λυμάτων Κάτω Πολεμιδιών	1.470.000	31.339.822	8,54%
Δίκτυο Παλώδιας, Πύργου και Παρεκκλησιάς	--	27.768.097	7,57%
Ολικό – Λύματα	274.307.419	366.961.599	
Ολικό – Όμβρια	52.759.145	87.827.319	
Ολικό – Λύματα και Όμβρια	327.066.564	454.788.918	

Σύμφωνα με τα βιβλία του Συμβουλίου, από το 2006 που άρχισε η υλοποίηση της Β1 Φάσης μέχρι το Δεκέμβρη 2016, το συνολικό εκτιμημένο κόστος των 17 συνολικά Συμβολαίων της Β' Φάσης του Έργου, ανερχόταν στα €198 εκ. περίπου, ενώ το συνολικό ποσό των Συμβολαίων που τελικά υπογράφηκε μετά από διαδικασίες προσφορών, ανήλθε στα €176 εκ. περίπου. Μέχρι σήμερα δαπανήθηκαν €157 εκ. περίπου σε βασικές τιμές.

Η σημαντική μείωση στο κόστος των έργων αυτών σε σχέση με την αρχική εκτίμηση, οφείλεται στο ότι σημειώθηκαν σημαντικές εξοικονομήσεις κατά την εκτέλεση των έργων, στο γεγονός ότι ορισμένα από τα Συμβόλαια αυτά προκηρύχθηκαν είτε μόλις άρχισε είτε εν μέσω της οικονομικής κρίσης, όταν οι τιμές άρχισαν να μειώνονται σημαντικά.

Επίσης σημειώθηκαν σημαντικές εξοικονομήσεις κατά την εκτέλεση των έργων, ενώ παράλληλα λόγω της κρίσης, αφαιρέθηκαν έργα αποχέτευσης ομβρίων υδάτων συνολικού κόστους €16.5 εκ. περίπου. Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι ότι το συνολικό ποσό των απαιτήσεων που πληρώθηκε σε εργολάβους μέχρι σήμερα, για όλα τα Συμβόλαια περιορίστηκε σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Στρατηγικό Σχέδιο 2017 – 2037

Το Συμβούλιο ετοίμασε το νέο Στρατηγικό Σχέδιο με το νέο χρηματοοικονομικό μοντέλο το οποίο περιλαμβάνει προβλέψεις αναφορικά με τα οικονομικά ζητήματα που αφορούν το Συμβούλιο για τα επόμενα 20 χρόνια. Το νέο Στρατηγικό Σχέδιο 2017-2037 καλύπτει και τα έργα που προγραμματίζονται στα επόμενα πέντε χρόνια όπως αυτά περιγράφονται σε λεπτομέρεια πιο κάτω για την περίοδο 2017-2021. Μέσα στα επόμενα πέντε χρόνια προγραμματίζεται η εκτέλεση των ακόλουθων έργων:

Κατασκευή ενός νέου αντλιοστασίου δίπλα από το λιμάνι Λεμεσού, μαζί με αγωγούς πίεσης για εξυπηρέτηση των νέων περιοχών που θα συνδεθούν στο σύστημα, έναντι προϋπολογιζόμενης δαπάνης ύψους €8 εκ. περίπου. Η προκήρυξη έγινε και η υπογραφή του Συμβολαίου αναμένεται πριν το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία του νέου σταθμού επεξεργασίας λυμάτων στα δυτικά, παρά την Α΄ Βιομηχανική περιοχή Λεμεσού δυναμικότητας 13.000 m³/ημερησίως έναντι προϋπολογιζόμενης δαπάνης ύψους €42 εκ. περίπου. Η υπογραφή της Σύμβασης αναμένεται να γίνει μέχρι το τέλος του 2017 ή αρχές του 2018, αφού ολοκληρωθούν οι σχετικές διαδικασίες.

Αναβάθμιση και αποκατάσταση του κύριου συλλεκτήριου αγωγού βαρύτητας και πίεσης έναντι προϋπολογιζόμενης δαπάνης ύψους €7 - €8 εκ. περίπου. Η προκήρυξη προσφορών αναμένεται πριν το τέλος του 2017.

Κατασκευή ενός νέου αντλιοστασίου και κύριου αγωγού μεταξύ Μαρίνας Λεμεσού και Λιμανιού επί της οδού Ακταίας, έναντι προϋπολογιζόμενης δαπάνης ύψους €13 - €14 εκ. περίπου. Η προκήρυξη προσφορών αναμένεται περί το τέλος του 2019 και εξαρτάται κυρίως από τον προγραμματισμό εκτέλεσης του οδικού έργου της οδού Ακταίας. Ήδη μέρος του αγωγού κατασκευάστηκε από το Τμήμα Δημοσίων Έργων μέσα στα πλαίσια του οδικού έργου του παράλληλου δρόμου του Λιμανιού.

Κατασκευή του αποχετευτικού δικτύου στους πυρήνες των Κοινοτικών Συμβουλιών Πύργου και Παρεκκλησιάς έναντι προϋπολογιζόμενης δαπάνης ύψους €15-17 εκ. περίπου με συνεισφορά του Συμβουλίου ύψους 20% και Κυβερνητική συνεισφορά ή/και από Ευρωπαϊκά κονδύλια, ύψους 80%.

Κατασκευή αντιπλημμυρικών έργων στην περιοχή της μείζονος Λεμεσού έναντι προϋπολογιζόμενης δαπάνης ύψους €28,5 εκ. περίπου, με Κυβερνητική συνεισφορά ύψους €16 εκ. και συνεισφορά του ΣΑΛΑ €12.5 εκ. περίπου.

Για την υλοποίηση του αποχετευτικού έργου της κοινότητας Παλώδιας αναμένονται οδηγίες από τα αρμόδια Τμήματα του Κράτους. Το προϋπολογιζόμενο κόστος του έργου ανέρχεται στα €8 - 9 εκ. περίπου. Μετά από σχετική απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου, το ΣΑΛΑ υπόβαλε εισήγηση στο Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για έναρξη της υλοποίησης του έργου μέσα στα επόμενα χρόνια από το 2018 με ορίζοντα ολοκλήρωσης τους μέχρι το 2022, ενώ η Κυβερνητική συνεισφορά ύψους 80% θα καταβληθεί αρχίζοντας από το 2021.

Στατιστικά στοιχεία και Δείκτες σε σχέση με το Μισθολόγιο του Οργανισμού

Πιο κάτω παρατίθενται ορισμένα στοιχεία όσον αφορά τα διαχρονικά επίπεδα εσόδων και εξόδων του Συμβουλίου, τον αριθμό του προσωπικού καθώς επίσης ενδεικτικές οικονομικές και άλλες παραμέτρους για τα χρόνια μεταξύ 2012 και 2016:

Πίνακας: Στατιστικά στοιχεία και Δείκτες σε σχέση με το Μισθολόγιο του Οργανισμού

	2012 €	2013 €	2014 €	2015 €	2016 €
Συνολικά έσοδα	30.059.541	28.448.006	29.041.681	29.373.102	29.902.284
Λειτουργικά έξοδα	6.858.628	5.953.203	5.295.324	5.016.010	5.271.191
Αποδοχές προσωπικού με συνταξιοδοτικά ωφελ.	2.933.988	2.562.176	2.621.668	2.758.150	2.625.101
Μέσος αριθμός προσωπικού (πληρωμένες θέσεις)	67	67	67	66	66
Κόστος προσωπικού ανά συνολικά Έσοδα	9,76%	9,01%	9,03%	9,39%	8,78%
Κόστος προσωπικού ανά λειτουργικά έξοδα	42,78%	43,04%	49,51%	54,99%	49,8%
Χλμ δικτύου (χωρίς τις Δυτ. Κοιν.)	530	530	570	630	820
Χλμ δικτύου ανά υπάλληλο (χωρίς τις Δυτ. Κοιν.)	7,91	7,91	8,51	9,55	12,42
Λειτουργικά έξοδα σε σχέση με χλμ δικτύου	12.941	11.232	9.290	7.962	6.428
Εξυπηρετούμενοι πελάτες	135.000	140.000	165.000	170.000	180.000
Αριθμός εξυπηρετούμενων καταναλωτών ανά υπάλληλο	2.015	2.090	2.463	2.576	2.727

Όπως είναι γνωστό μετά την τελευταία τροποποίηση του περί Αποχτευτικών Συστημάτων Νόμου και μετά από σχετική απόφαση της Ολομέλειας του Συμβουλίου, τα αποχτευτικά τέλη για το 2017 επιβλήθηκαν με βάση τη Γενική Εκτίμηση των αξιών των ακινήτων σε τιμές 1/1/2013.

Η επιβολή των αποχτευτικών τελών ολοκληρώθηκε και οι λογαριασμοί ταχυδρομήθηκαν στους δημότες της μείζονος Λεμεσού μέσα στο μήνα Αύγουστο. Με βάση τα στοιχεία του λογιστηρίου το Συμβούλιο εξέδωσε 77.000 Καταστάσεις Λογαριασμού και το σύνολο των αποχτευτικών τελών τα οποία χρεώθηκαν ανέρχονται στα €19.529.237. Τα αντίστοιχα τέλη τα οποία χρεώθηκαν κατά το 2016 ανέρχονται στα €19.430.071. Δηλαδή, στην ουσία δεν σημειώθηκε οποιαδήποτε σημαντική αύξηση στα έσοδα του Συμβουλίου από την επιβολή των αποχτευτικών τελών.

Υιοθέτηση Γενικής Εκτίμησης Ακινήτων σε τιμές 1/1/2013

Η αναπροσαρμογή της βάσης επιβολής των αποχτευτικών τελών από την εκτιμημένη αξία σε τιμές 1/1/1980, σε τιμές 1/1/2013, κατέστη πλέον μια αναγκαιότητα, δεδομένου ότι πολλές περιουσίες που είναι εκτιμημένες σε τιμές 1/1/1980 δεν ήταν επικαιροποιημένες, με αποτέλεσμα πολλά ακίνητα να φορολογούνται χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η αύξηση της αξίας τους λόγω αναπτύξεων και αλλαγών στα πολεοδομικά χαρακτηριστικά που έχουν υποστεί τα τελευταία 10-15 χρόνια και κατά συνέπεια να δημιουργούνται αδικίες. Γι' αυτό μετά την έγκριση από τη Βουλή για εφαρμογή των εκτιμήσεων σε τιμές 1/1/2013, αναμένεται ότι θα επιμερίζεται πιο δίκαια η φορολογική επιβάρυνση στους δημότες από τη μια και από την άλλη η αύξηση στις εκτιμημένες αξίες που θα προκύψει θα επιτρέψει στα Συμβούλια να μειώσουν περαιτέρω τα τέλη τους.

Αναπροσαρμογή συντελεστών αποχτετευτικών τελών με βάση τις τιμές όπως διαμορφώθηκαν σε τιμές 1/1/2013

Οι εκτιμημένες αξίες των ακινήτων που περιλαμβάνονται στην περιοχή του Αποχτετευτικού Έργου Λεμεσού – Αμαθούνας, αυξήθηκαν στα €35 δις. περίπου, ενώ οι αντίστοιχες αξίες σε τιμές 1/1/1980 εκτιμούνταν στα €4,3 δις. περίπου. Συνεπώς η αύξηση στις εκτιμημένες αξίες των ακινήτων που καλύπτονται από το αποχτετευτικό σύστημα Λεμεσού – Αμαθούνας, έχουν αυξηθεί κατά οκτώ περίπου φορές. Η Ολομέλεια του Συμβουλίου κατά την 5^η Συνεδρίαση της για το 2017, ημερομηνίας 3/5/2017, καθόρισε το ύψος των αποχτετευτικών τελών τα οποία επιβλήθηκαν για το 2017, όπως αυτά φαίνονται πιο κάτω.

Στη βάση της πιο πάνω απόφασης οι συντελεστές αποχτετευτικών τελών έχουν μειωθεί στο 1/8 περίπου, έτσι ώστε αναλογικά, τα έσοδα από τα ετήσια αποχτετευτικά τέλη να κυμαίνονται ως σύνολο στα ίδια επίπεδα όπως αυτά του 2016.

Στον **Πίνακα** που ακολουθεί παρατίθενται οι συντελεστές των αποχτετευτικών τελών των τελευταίων τριών χρόνων, μαζί με τους αναπροσαρμοσμένους συντελεστές για το 2017.

Πίνακας: Ισχύοντες Συντελεστές Αποχτετευτικών Τελών

	Αξίες 1/1/80 Τέλη 2014 μέχρι 2016	Αξίες 1/1/13 Τέλη 2017
(α) Αποχτετευτικό τέλος λυμάτων		
(i) Ξενοδοχεία & Βιομ. υποστατικά	8,65 %	1,10 %
(ii) Άλλα υποστατικά – Φάση Α1	3,20 %	0,42 %
– Επέκταση Β1, Β2	3,49 %	0,42 %
(β) Αποχτετευτικό τέλος ομβρίων	0,80 %	0,10 %

Στον **Πίνακα** που ακολουθεί φαίνονται διαχρονικά τα επιβληθέντα αποχτετευτικά τέλη επί της εκτιμημένης αξίας των ακινήτων, από το 2012 μέχρι το 2017.

Πίνακας: Αποχτετευτικά Τέλη, που επιβλήθηκαν κατά τη περίοδο 2012 – 2017

	2013 €	2014 €	2015 €	2016 €	2017 €
Φάση Α	6.300.618	6.418.753	6.517.850	6.404.585	
Φάση Α – Επέκταση	8.773.497	9.211.082	9.302.306	9.624.583	
	15.074.115	15.629.835	15.820.156	16.029.168	16.156.991
Τέλη αποχτετευσης ομβρίων υδάτων	3.075.623	3.325.507	3.368.026	3.406.395	3.372.246
<u>Σύνολο επιβαλλόμενων τελών</u>	18.149.738	18.955.342	19.188.182	19.435.563	19.529.237

Όπως φαίνεται στον **Πίνακα** πιο πάνω, τα επιβληθέντα αποχτετευτικά τέλη για το έτος 2017 ως σύνολο κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα με τα αντίστοιχα τέλη που επιβλήθηκαν κατά το 2014, 2015 και 2016. Σημειώνεται περαιτέρω ότι τα τέλη που επιβλήθηκαν το 2017 πριν

οποιοσδήποτε αναπροσαρμογές και επιβαρύνσεις ανέρχονται στα €19.5 εκ. περίπου σε σύγκριση με €19.4 εκ. που επιβλήθηκαν το 2016.

Οι μικρές αυξήσεις που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια στα έσοδα από αποχετευτικά τέλη οφείλονται αποκλειστικά στις νέες αναπτύξεις σε ακίνητα στην περιοχή αρμοδιότητας του ΣΑΛΑ.

Σύνοψη επιπτώσεων από την επιβολή τελών σε ακίνητα στην βάση των αξιών σε τιμές 1/1/2013

Η Ολομέλεια του Συμβουλίου κατά την 9^η Συνεδρίαση της, ημερομηνίας 30/8/2017, ενημερώθηκε και έλαβε γνώση όσον αφορά τα αποτελέσματα της σχετικής μελέτης που έγινε όσον αφορά τις επιπτώσεις από την επιβολή τελών σε τιμές 1/1/2013, ως ακολούθως:

1. Με βάση τα πραγματικά ποσά των τελών επί της αξίας των ακινήτων που επιβλήθηκαν για το 2017 δεν σημειώθηκε οποιαδήποτε αύξηση στα επιβληθέντα συνολικά τέλη, όπως εξάλλου ήταν η πολιτική απόφαση του Συμβουλίου, ότι δηλαδή με την αναπροσαρμογή της βάσης αποχετευτικών τελών σε αξίες 1/1/2013, το Συμβούλιο δεν θα επέβαλλε ως σύνολο αυξημένα τέλη. Τα επιβληθέντα τέλη για το 2017 ανέρχονται στα €19.53 εκ. ενώ τα αποχετευτικά τέλη που επιβλήθηκαν το 2016 με αξίες 1/1/1980 ανήλθαν στα €19.44 εκ.
2. Σε γενικές γραμμές στις περισσότερες περιοχές των Δήμων ο μέσος όρος των τελών που επιβλήθηκαν είναι σημαντικά μειωμένος σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Για παράδειγμα στο Δήμο Λεμεσού το 84% των περιουσιών χρεώθηκαν με χαμηλότερα τέλη, ενώ στο Δήμο Μέσα Γειτονιάς χρεώθηκαν επίσης με χαμηλότερα τέλη το 98% των περιουσιών, ενώ στους Δήμους Γερμασόγειας και Πολεμιδιών το μέσο ποσοστό των περιουσιών που χρεώθηκαν με χαμηλότερα τέλη ανέρχεται στο 62%.
3. Οι σημαντικές αυξήσεις αποχετευτικών τελών που σημειώθηκαν σε μικρό σχετικά ποσοστό περιουσιών ως προς το σύνολο, σημειώθηκαν σε περιοχές όπου πραγματοποιήθηκαν σημαντικές αναπτύξεις όπως για παράδειγμα στη Μαρίνα Λεμεσού και ορισμένες άλλες περιοχές κατά μήκος της τουριστικής περιοχής.
4. Επίσης σημαντικά αυξημένα αποχετευτικά τέλη θα καταβάλουν οι ιδιοκτήτες ακινήτων σε ορισμένες περιοχές οι οποίες για πολλά χρόνια φορολογούνταν με πολύ χαμηλότερα αποχετευτικά τέλη, λόγω του ότι στις εκτιμήσεις των ακινήτων αυτών δεν περιλήφθηκαν οι αναπτύξεις που έγιναν ή οι αλλαγές στις πολεοδομικές ζώνες όπως για παράδειγμα στις νέες οικιστικές περιοχές του Δήμου Γερμασόγειας (περιοχή Καλογήρων, Μεσοβούνια κ.ά), καθώς επίσης και στις βόρειες περιοχές του Δήμου Αγίου Αθανασίου, οι οποίες κατά τα τελευταία χρόνια είχαν σημαντική ανάπτυξη.
5. Κατά μέσο όρο τα αποχετευτικά τέλη που επιβλήθηκαν στο Δήμο Λεμεσού είναι μειωμένα κατά 10% ενώ στο Δήμο Μέσα Γειτονιάς κατά 22%. Οι περιοχές αυτές μαζί με το Δήμο Κ. Πολεμιδιών αποτελούν το 65% περίπου του πληθυσμού της περιοχής αρμοδιότητας του ΣΑΛΑ.
6. Σημαντικές αυξήσεις στα αποχετευτικά τέλη παρατηρούνται στις περιστατικές περιοχές της μείζονος Λεμεσού, όπως είναι η Παλώδια, ο Άγιος Τύχωνας, ο Πύργος και η Παρεκκλησιά διότι οι εκτιμημένες αξίες που ήταν καταχωρημένες στο Κτηματολόγιο σε τιμές 1/1/1980, δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα, λόγω του ότι δεν εκσυγχρονίστηκαν για πολλά χρόνια. Κατά συνέπεια οι περιουσίες στις περιοχές αυτές, επιβαρύνονται με αυξημένα τέλη για το 2017, διότι σε αυτές τις περιοχές δεν ήταν

ενσωματωμένες οι αναπτύξεις ή οι αλλαγές στα πολεοδομικά χαρακτηριστικά των περιοχών αυτών.

7. Η επίδραση από την υιοθέτηση των εκτιμημένων αξιών σε τιμές 1/1/2013 διαφέρει από περιοχή σε περιοχή ανάλογα με την ανάπτυξη που σημειώθηκε τα τελευταία χρόνια, σε συνάρτηση με τους άλλους παράγοντες που επηρέασαν τα επίπεδα των αλλαγών, όπως είναι οι αλλαγές στα πολεοδομικά χαρακτηριστικά, καθώς επίσης και ο βαθμός εκσυγχρονισμού των αξιών που υπήρχε σε κάθε περιοχή σε σχέση με την ανάπτυξη των ακινήτων.
8. Στην πλειοψηφία των περιπτώσεων σημειώθηκαν σημαντικές μειώσεις στα επιβληθέντα για το 2017 τέλη, ενώ στις περιπτώσεις ακινήτων τα οποία για πολλά χρόνια φορολογούνταν με σημαντικά χαμηλότερα ποσά, τα αποχετευτικά τέλη για το 2017 αυξήθηκαν λόγω του γεγονότος ότι οι αξίες σε τιμές 1/1/1980 δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματική αξία των ακινήτων αυτών, επειδή δεν είχαν έγκαιρα ενσωματωθεί οι αναπτύξεις που έγιναν, ούτε και οι οποιοσδήποτε αλλαγές στα πολεοδομικά δεδομένα της περιοχής οι οποίες είχαν σημαντική αύξηση στις αξίες τους.

Ένας σημαντικός παράγοντας αβεβαιότητας, που υπήρχε με την επιβολή των τελών σε τιμές 1/1/2013, αφορά την επίδραση που θα είχε στο συνολικό ύψος των εκτιμημένων αξιών των ακινήτων η αναπροσαρμογή τους. Σε κάποιο βαθμό η αβεβαιότητα αυτή υπάρχει ακόμη μετά από την εξέταση όλων των ενστάσεων που υποβλήθηκαν ή θα υποβληθούν και τη διόρθωση των οποιωνδήποτε λαθών στις εκτιμημένες αξίες των ακινήτων. Αναμένεται ότι μετά την εξέταση των ενστάσεων θα υπάρξει κάποια περαιτέρω μείωση στα τέλη που επιβάλλονται από το ΣΑΛΑ.

Η επικαιροποίηση των αξιών σε τιμές 1/1/2013 και συνεπώς τα επιβαλλόμενα τέλη, αναμένεται να ανταποκρίνονται περισσότερο στις πραγματικές αξίες των ακινήτων και ένας από τους βασικότερους στόχους της χρήσης των αξιών των ακινήτων σε τιμές 1/1/2013, αποσκοπεί στη δικαιότερη επιβολή της φορολογίας ανάλογα με την πραγματική αξία του κάθε ακινήτου.

Λόγω της οικονομικής κρίσης, αλλά και της διαφοροποίησης η οποία έχει επέλθει με την αλλαγή της βάσης επιβολής των αποχετευτικών τελών, το Συμβούλιο συνέχισε την ίδια πολιτική να μην επιβάλλει οποιαδήποτε αύξηση στους συντελεστές αποχετευτικών τελών, διατηρώντας έτσι τα συνολικά εισοδήματα του Συμβουλίου, σταθερά κατά τα τελευταία χρόνια όπως ήταν το 2014.

Μεγάλης σημασίας είναι το γεγονός ότι οι αυξήσεις στις εκτιμημένες αξίες των ακινήτων δεν είναι ομοιόμορφες σε όλες τις περιουσίες για διάφορους λόγους, όπως πχ λόγω της ανάπτυξης ενός συγκεκριμένου ακινήτου, ή λόγω της ανάπτυξης μιας ευρύτερης περιοχής, ή λόγω των αλλαγών στις πολεοδομικές ζώνες μετά το 1980, ή και λόγω άλλων μεγάλων διαφοροποιήσεων στις τιμές των ακινήτων οι οποίες δημιουργήθηκαν ανάλογα με τη ζήτηση και τους κανόνες της ελεύθερης αγοράς στην κάθε περιοχή κ.ο.κ.

Σε ορισμένες περιοχές, οι αξίες των ακινήτων αυξήθηκαν κατά 6-7 φορές ενώ σε άλλες κατά 10 ή/και 20 φορές, ενώ σε ορισμένες περιοχές όπου υπήρξαν σημαντικές αναπτύξεις, η αύξηση ξεπερνά τις 30 φορές.

Για παράδειγμα στην περιοχή Άγιος Αντώνιος Λεμεσού όπου κατασκευάστηκε η Μαρίνα Λεμεσού, η αύξηση στις εκτιμημένες αξίες ξεπέρασε τις 33 φορές. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η περιοχή Καλογήρων όπου οι αξίες αυξήθηκαν κατά 37 φορές. Κατά συνέπεια τα αποχετευτικά τέλη στις περιοχές αυτές αυξήθηκαν κατά πολύ σε σύγκριση με τα αντίστοιχα τέλη των προηγούμενων χρόνων, δεδομένου ότι οι συντελεστές μειώθηκαν μόνο στο 1/8 ενώ οι αξίες αυξήθηκαν κατά 33 ή 37 φορές. Τέτοιες περιοχές περιλαμβάνουν τις σχετικά νέες περιοχές ανάπτυξης που κατά κανόνα περιλαμβάνουν οικίες πολυτελείας όπως είναι οι περιοχές

Καλογήρων στην Γερμασόγεια, Μαρίνας Λεμεσού, τις βόρειες περιοχές Αγίου Αθανασίου κ.ο.κ. Αυτό φυσικά καταδεικνύει ότι στις περιοχές αυτές τα ακίνητα χρεώνονταν για πολλά χρόνια με πολύ χαμηλά τέλη.

Άλλο συμπέρασμα που πρέπει να σημειωθεί είναι ότι, σε ορισμένες περιοχές η αύξηση στις τιμές είναι κάτω από 8 φορές. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των τελών για τις περιοχές αυτές. Οι περιοχές αυτές περιλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος του Δήμου Λεμεσού και Μέσα Γειτονιάς και ορισμένες περιοχές των Δήμων Γερμασόγειας, Κάτω Πολεμιδιών και Αγίου Αθανασίου, όπου τα τέλη μειώθηκαν σε σημαντικό βαθμό. Για παράδειγμα στο Δήμο Λεμεσού το 84% των περιουσιών χρεώθηκαν για το 2017 με χαμηλότερα τέλη παρά προηγουμένως. Στις περιοχές στο Δήμο Μέσα Γειτονιάς, ποσοστό πέραν του 98% των περιουσιών χρεώθηκαν με χαμηλότερα τέλη, ενώ στο Δήμο Γερμασόγειας και Πολεμιδιών το ποσοστό αυτό ξεπερνά το 62%. Κατά μέσο όρο στην ευρύτερη περιοχή Λεμεσού το 60% των περιουσιών χρεώθηκαν με χαμηλότερα τέλη σε σχέση με το 2016.

Αναθεώρηση Δομής Αποχετευτικών Τελών για την επόμενη πενταετία 2018 – 2022 – Έκθεση όσον αφορά την προβλεπόμενη οικονομική κατάσταση του Συμβουλίου και την προβλεπόμενη δομή των αποχετευτικών τελών.

Μετά τα γεγονότα του 2013 και λόγω της οικονομικής κρίσης των τελευταίων χρόνων, κρίθηκε σκόπιμο όπως επανεξεταστεί η δομή των αποχετευτικών τελών, μετά την τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας για επιβολή των τελών σε τιμές Γενικής Εκτίμησης ακινήτων 1/1/2013, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά δεδομένα και στοιχεία, καθώς επίσης και τις αποφάσεις για την εκτέλεση πρόσθετων έργων, για την επέκταση του συστήματος και την αναβάθμιση της αξιοπιστίας και αποτελεσματικότητας του συστήματος.

Στα έργα αυτά συνολικού κόστους γύρω στα €120 - €130 εκ. περιλαμβάνεται η κατασκευή πρόσθετων αγωγών, νέα αντλιοστάσια, νέοι κύριοι αγωγοί, και ο νέος Σταθμός Επεξεργασίας Λυμάτων στη δυτική περιοχή Λεμεσού, τα αποχετευτικά έργα Πύργου Παρεκκλησιάς και Παλώδιας και τα αντιπλημμυρικά έργα Μείζονος Λεμεσού.

Ενόψει των πιο πάνω εξελίξεων κρίθηκε σκόπιμο όπως ετοιμαστεί το Στρατηγικό Σχέδιο για τα επόμενα 20 χρόνια 2017-2037, το οποίο ολοκληρώνεται μέχρι το τέλος του τρέχοντος χρόνου.

Επίσης η Διεύθυνση ετοίμασε νέα εκσυγχρονισμένη Έκθεση όσον αφορά την οικονομική κατάσταση του Οργανισμού και τη δομή των τελών για τα επόμενα πέντε χρόνια με την οποία υποβλήθηκε πρόταση για σταδιακή μείωση των συντελεστών αποχετευτικών τελών για τα επόμενα χρόνια, αρχίζοντας από τον αμέσως επόμενο χρόνο.

Με βάση τα πιο πάνω η Ολομέλεια του Συμβουλίου κατά την τελευταία (11^η) Συνεδρίαση της ημερομηνίας 25/10/2017, αφού μελέτησε σε βάθος την οικονομική κατάσταση του Οργανισμού και τις ανάγκες εκτέλεσης των νέων έργων αποφάσισε τα ακόλουθα:

«(α) Ενέκρινε τη σταδιακή μείωση των αποχετευτικών τελών και καθόρισε τη νέα δομή των αποχετευτικών τελών για τα έτη 2018 μέχρι και το 2022. Συγκεκριμένα η Ολομέλεια

του Συμβουλίου ενέκρινε την σταδιακή μείωση των αποχετευτικών τελών κατά 5% περίπου ετησίως ως ακολούθως:

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Αποχετευτικά τέλη λυμάτων ανά €1000						
A' Φάση						
- Ξενοδοχεία	1,10	1,05	0,99	0,94	0,90	0,85
- Άλλα υποστατικά.	0,42	0,40	0,38	0,36	0,34	0,32
B' Φάση	0,42	0,40	0,38	0,36	0,34	0,32
Τέλος όμβριων ανά €1000	0,10	0,095	0,090	0,085	0,080	0,075
Αποχετευτικό τέλος χρήσης(cent)/κυβικό μέτρο	0,64	0,66	0,68	0,70	0,72	0,74

(β) Εξουσιοδότησε τη Διεύθυνση του Συμβουλίου να προχωρήσει με όλες τις αναγκαίες διαδικασίες για την ακύρωση της εκταμίευσης του υπόλοιπου ποσού ύψους €152 εκ. από τα υφιστάμενα δάνεια, τα οποία με βάση τις τελευταίες εξελίξεις δεν είναι αναγκαία για σκοπούς χρηματοδότησης των έργων του Συμβουλίου όπως αυτά έχουν συμφωνηθεί. Σημειώνεται ότι τα έργα των πέντε δυτικών Αγροτικών Οικισμών δεν λαμβάνονται υπόψη στις χρηματοδοτικές ανάγκες του ΣΑΛΑ για τα επόμενα πέντε χρόνια, διότι το Συμβούλιο δεν έχει ενημερωθεί τελεσίδικα όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των αναγκαίων πιστώσεων από το κράτος που αφορούν τη δική του συνεισφορά.

Εξάλλου, τα διαθέσιμα δάνεια του Συμβουλίου λήγουν το 2018 και 2020, ενώ τα έργα αυτά προγραμματίστηκαν για υλοποίηση από το ΤΑΥ μετά το 2020.

(γ) Μέσα στα πλαίσια αυτά θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί με την κυβερνητική πλευρά ποια θα είναι η τελική απόφαση όσον αφορά την ακύρωση των δανείων αυτών. Σε περίπτωση που αποφασιστεί η ακύρωση των δανείων αυτών, θα πρέπει η Κυβέρνηση να λάβει απόφαση όσον αφορά τη διενέργεια νέου δανείου για τα έργα των δυτικών Οικισμών, που όπως είναι γνωστό αποτελούν δική της ευθύνη.

(δ) Οι πιο πάνω συντελεστές θα επανεξετάζονται κάθε χρόνο και θα τυγχάνουν αναπροσαρμογής εάν και εφόσον χρειάζεται, ανάλογα με την οικονομική κατάσταση του οργανισμού και τις επικρατούσες συνθήκες».

Απόφαση/Εισήγηση της Βουλής για μείωση των αποχετευτικών τελών Λευκωσίας και Πάφου

Αναφορικά με το θέμα που συζητείται τις τελευταίες ημέρες σε σχέση με την απόφαση της Βουλής για μείωση των αποχετευτικών τελών κατά 30% και 15% αντίστοιχα, τα οποία επιβλήθηκαν από τα Συμβούλια Αποχετεύσεων Λευκωσίας και Πάφου, διευκρινίζεται ότι η Βουλή κατέληξε στην πιο πάνω απόφαση/εισήγηση διότι κατά την επιβολή των αποχετευτικών τελών του 2017, ορισμένα Συμβούλια επέβαλαν σημαντικές αυξήσεις στα αποχετευτικά τέλη, με αποτέλεσμα τα έσοδα από την επιβολή των τελών αυτών στους πιο πάνω οργανισμούς, να αυξηθούν σημαντικά σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Η αύξηση αυτή βρίσκεται σε

αντίθεση με την αρχική απόφαση της Βουλής για μηδενικό δημοσιονομικό αποτέλεσμα από την αλλαγή της βάσης της φορολογίας από τιμές 1/1/1980 σε τιμές 1/1/2013.

Στην περίπτωση του Συμβουλίου Αποχετεύσεων Λεμεσού – Αμαθούνας, το Συμβούλιο επέβαλε ακριβώς τα ίδια τέλη όπως και τα προηγούμενα χρόνια, γι' αυτό και δεν χρειάστηκε στη νέα Νομοθεσία να περιληφθεί και το ΣΑΛΑ. Σημειώνεται επίσης ότι το Συμβούλιο όχι μόνο δεν επωφελήθηκε από οποιαδήποτε αύξηση στα έσοδα του κατά το 2017, αλλά όπως αναφέρεται πιο πάνω, το Συμβούλιο έλαβε σχετική απόφαση για περαιτέρω σταδιακή μείωση των τελών από το 2018.

Προβλεπόμενα Οικονομικά Αποτελέσματα

Με βάση την πιο πάνω απόφαση, το σύνολο των αποχετευτικών τελών του Συμβουλίου για την περίοδο 2017 – 2022 θα ανέλθει στα €151.5 εκ., δηλαδή €108.6 εκ. από αποχετευτικά τέλη και €42.8 από τέλη χρήσης. Δηλαδή για την περίοδο 2017 - 2022 θα υπάρξει συνολική μείωση εισοδημάτων του Συμβουλίου από αποχετευτικά τέλη κατά €15 εκ. και παράλληλη αύξηση των εσόδων από τέλη χρήσης ύψους €3 εκ. Τα προβλεπόμενα έσοδα του Συμβουλίου με βάση τη νέα δομή αποχετευτικών τελών παρατίθενται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας: Συνοπτικός Πίνακας Προβλεπόμενων Εσόδων(Αναθεωρημένα Τέλη)

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Αποχετευτικά τέλη λυμάτων ανά €1000						
A' Φάση						
- Ξενοδοχεία	1,10	1,05	0,99	0,94	0,90	0,85
- Άλλα υποστατικά.	0,42	0,40	0,38	0,36	0,34	0,32
B' Φάση	0,42	0,40	0,38	0,36	0,34	0,32
Τέλος ομβρίων ανά €1000	0,10	0,095	0,090	0,085	0,080	0,075
Αποχετευτικό τέλος χρήσης(cent)	0,64	0,66	0,68	0,70	0,72	0,74
	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000	€'000
Αποχετευτικά τέλη	20.085	19.238	18.440	17.674	16.938	16.231
Τέλη Χρήσης	6.300	6.300	6.500	7.036	7.893	8.818

Βασικές προϋποθέσεις υλοποίησης της πολιτικής αυτής

Πέραν των πιο πάνω σημειώνονται τα ακόλουθα:

(α) Βασικός παράγοντας στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των Συμβουλίων Αποχετεύσεων και στη συνέχιση της πιο πάνω πολιτικής του Συμβουλίου, είναι η εξόφληση όλων των οφειλών της Κυβέρνησης προς τα Συμβούλια οι οποίες εκκρεμούν για πολλά χρόνια.

(β) Να επιλυθεί το συντομότερο το θέμα της επιβολής των Τμηματικών Εξόδων ύψους 25% και τα Συμβούλια να τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης, χωρίς να εφαρμόζονται δύο μέτρα και δύο σταθμά.

(γ) Να επισπευσθεί η εξέταση των ενστάσεων αναφορικά με τις εκτιμημένες αξίες των ακινήτων και να διορθωθούν τα οποιαδήποτε λάθη στις αξίες αυτές.

Υπολογισμός ετήσιας επιβάρυνσης σε αποχετευτικά τέλη για ένα μέσο υποστατικό

Με βάση σχετικά στοιχεία, το ετήσιο κόστος σε αποχετευτικά τέλη το οποίο καταβάλλεται, για ένα δυάρι διαμέρισμα, κατά μέσο όρο είναι το ποσό των €150 περίπου, ενώ για ένα τριάρι καταβάλλεται το μέγιστο ετήσιο ποσό των €172. Όταν στο ποσό αυτό προστεθεί και το μέγιστο ετήσιο Τέλος Χρήσης που χρεώνεται με βάση την κατανάλωση νερού, η ετήσια συνολική χρέωση κυμαίνεται στα €280-€330 για ένα δυάρι, ενώ για ένα τριάρι, στα €302-€382.

Για μια μέση οικία 3 υπνοδωματίων, η αντίστοιχη μέγιστη ετήσια συνολική χρέωση ανέρχεται στα €345-€395, ενώ για μια πολυτελή κατοικία το ποσό της χρέωσης κυμαίνεται στα €560 - €695 το χρόνο.

Διευθετήσεις οφειλόμενων ποσών με μηνιαίες δόσεις και διακανονισμούς

Για υποβοήθηση των δημοτών που οφείλουν τέλη για προηγούμενα χρόνια, το Συμβούλιο εφαρμόζει πρόγραμμα διευθέτησης των εκκρεμοτήτων αυτών με δόσεις, που μπορούν να φθάσουν μέχρι και δώδεκα μηνιαίες δόσεις, ή ακόμα περισσότερες σε ειδικές περιπτώσεις.

Ανάλυση Ικανότητας Ανταπόκρισης (Affordability Analysis)

Για σκοπούς εξαγωγής πιο αντιπροσωπευτικών συμπερασμάτων αναφορικά με την πραγματική επιβάρυνση στους πολίτες, κυρίως σε αυτούς με χαμηλά εισοδήματα, χρησιμοποιείται ο Δείκτης Ικανότητας Ανταπόκρισης (Affordability Analysis). Ο Δείκτης αυτός, βοηθά στην εκτίμηση της ικανότητας πληρωμής των τελών ύδρευσης/αποχέτευσης ως σύνολο, από τους πολίτες με χαμηλά εισοδήματα και χρησιμοποιείται από τη Διεθνή Τράπεζα και άλλες Τράπεζες κατά την αξιολόγηση της βιωσιμότητας παρόμοιων έργων και του βαθμού που μπορούν οι χρεώσεις αυτές να είναι υποφερτές.

Εξετάζοντας το ύψος της χρέωσης για αποχετευτικά τέλη και για τέλη ύδρευσης, ως σύνολο της δαπάνης ενός μέσου νοικοκυριού, μπορεί κάποιος να υπολογίσει κατά πόσον το σύνολο των χρεώσεων αυτών κυμαίνεται σε ανεκτά πλαίσια και το βαθμό δυσκολίας που έχει ένα μέσο νοικοκυριό για να καλύψει αυτές τις δαπάνες.

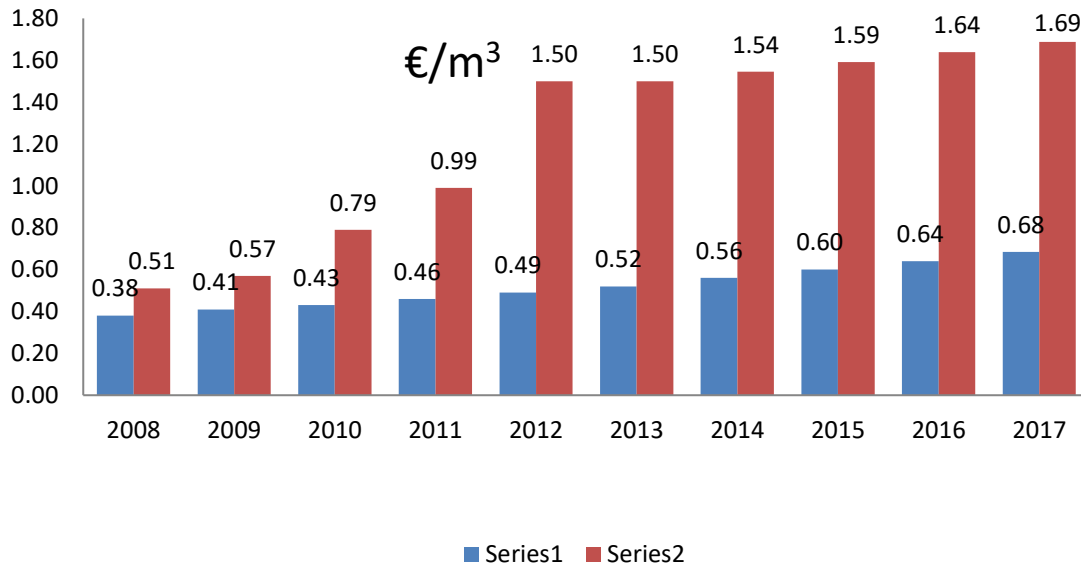
Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία, για ένα μέσο νοικοκυριό με καθαρό διαθέσιμο εισόδημα, ύψους €30.858 για το 2017, ο δείκτης αυτός βρίσκεται γύρω στο 2%.

Σημειώνεται επίσης ότι σύμφωνα με τη Διεθνή Τράπεζα, κατά την αξιολόγηση παρόμοιων έργων, το μέγιστο ανεκτό επίπεδο του δείκτη υπολογισμού της ικανότητας για πληρωμή των τελών αυτών, δεν μπορεί να ξεπερνά το ποσοστό του 4%.

Όπως φαίνεται στο **Σχεδιάγραμμα** πιο κάτω μετά το 2010, έτος κατά το οποίο άρχισαν οι σημαντικές αυξήσεις στα τέλη ύδρευσης για συμμόρφωση της Κύπρου με την Ευρωπαϊκή Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (Οδηγία 2000/60/EK), η οποία επιβάλλει την πλήρη ανάκτηση του κόστους παροχής της υπηρεσίας αυτής (Full Cost Recovery), τα τέλη ύδρευσης σχεδόν τριπλασιάστηκαν σε σχέση με αυτά που ίσχυαν το 2009.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα ο Δείκτης Ικανότητας Ανταπόκρισης να αυξηθεί σημαντικά, λόγω της μεγάλης αύξησης κατά 200% περίπου στις χρεώσεις ύδρευσης ενώ τα τέλη ύδρευσης αποτελούν πλέον πέραν του 70% του συνολικού κόστους ύδρευσης και αποχέτευσης μαζί.

Σχεδιάγραμμα: Επίδραση Αποχετευτικών Τελών και Τελών Ύδρευσης στο Δείκτη Ικανότητας Ανταπόκρισης (Affordability Analysis)

Ιάκωβος Παπαϊακώβου
Γενικός Διευθυντής

Λεμεσός 1/11/2017